

Ks. KAZIMIERZ CICHECKI SDB — Łąd nad Wartą

OBECNY STAN MARIOLOGII POLSKIEJ — OSIĄGNIĘCIA i POSTULATY

Dawne dokumenty polskiej nauki teologicznej zawierają również mariologię. Obejmuje ona trzy dziedziny.

1. Dziedzina dogmatyczna. Rozprawy a także liczne wzmianki dotyczą Niepokalanego Poczęcia, Narodzenia, Zaślubin, Zwiastowania, Macierzyństwa, Oczyszczenia, Boleści, Niepokalanego Serca, śmierci i Wniebowzięcia Maryi. Najszerzej omawiano Niepokalane Poczęcie. Wiele miejsca poświęcono także Macierzyństwu, Boleściom i Wniebowzięciu Maryi.

2. Dziedzina życia chrześcijańskiego, pobożności i ascezy maryjnej. Należą tutaj: pieśni — z *Bogurodzicą* na czele, oficja, godzinki, modlitwy, koronki, nowenny, psalterz, różaniec, litanie, nabożeństwa miesiący maryjnych; wiadomości o obrazach cudownych, sodalicjach...; twórczość poetycka.

3. Dziedzina kaznodziejstwa mariologicznego. Trzeba tu wymienić takich kaznodziei, jak Mateusz Krakowczyk, Mikołaj Wigand, Mikołaj Pszczółka, Paweł z Pyskowic, Paterek, Stanisław z Łowicza, Zapartowicz, Biezanowski, Kwiatkiewicz, Węgrzynowicz, Nieszporkowicz, Dominik Kochanowski, Piotr Poznańczyk, Kurski. Oto problemy, które podejmowali: Niepokalane Poczęcie oraz sposób uwolnienia Maryi od grzechu pierworodnego, a nawet od jego powinności; specjalne i uprzedzające Odkupienie; niezwykła świętość i czystość Maryi; pośrednictwo wszelkich łask; współcierpienie z Chrystusem i udział w Odkupieniu, śmierć i Wniebowzięcie Maryi; obrona Jej czci przed heretykami.

Wśród kaznodziejów można wyróżnić szkoły: Uniwersytetu Jagiellońskiego, franciszkańską, dominikańską, jezuicką. W mniejszym zasięgu reprezentowane jest środowisko paulińskie, cysterckie, augustiańskie, karmelickie, a nawet Uniwersytet Wileński.

Wiek XVIII i pierwszą połowę XIX cechuje zastój w mariologii. Po ogłoszeniu dogmatu o Niepokalanym Poczęciu następuje odrodzenie. Jest ono widoczne zwłaszcza tuż przed rocznicą 50-lecia tego dogmatu. Teolodzy opracowują mariologię Hozjusza, Zapartowicza, Skargi, Wujka, Węgrzynowicza, Stanisława z Łowicza i innych. Pojawiają się pozycje traktujące o kulcie Nie-

pokalanej i Wniebowziętej w dawnej Polsce, o godzinkach, liturgii, poezji maryjnej, o obrazach, miejscach świętych. Ukazują się także wydania kazań Skargi i Birkowskiego.

Ten, wprawdzie niezbyt wielki dorobek, stanowi pomost między naszą współczesną a historyczną mariologią.

Rozwijający się od niedawna dział, to rozprawy i studia dogmatyczno-historyczne, dzieła popularno-naukowe, które w związku z ogólnym ciążeniem w świecie ku zagadnieniom mariologicznym, u nas także budzą świadomość ich doniosłości.

Do ogólnych osiągnięć współczesnej mariologii polskiej zaliczyć należy zjazdy, połączone z referatami i dyskusjami, stworzenie ośrodków badawczych nad historyczną mariologią, a wreszcie utworzenie katedry mariologii na KUL.

A wreszcie postulaty stojące przed polską mariologią: Zająć się gruntownie polską mariologią historyczną (opracowując monografie postaci, problemów, szkół i kierunków, a następnie wieków i okresów). W tym celu dbać o przygotowanie młodych sił naukowych. Postarać się o wydanie bibliografii mariologicznej i encyklopedii mariologicznej. Osobny postulat pod adresem pisarzy maryjnych — by w oparciu o prawdy dogmatyczne i dokumenty historyczne tworzyli piękne i ciekawe dzieła popularne.